

УДК 338.1:631.1

Явна І. В.,

yavna.iryuna@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7295-1989,

здобувачка, Львівський національний університет природокористування, м. Дубляни

Ковалів В. М.,

volodymyrkovaliv@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2915-9990,

к.е.н., доц., декан факультету управління, економіки та права, Львівський національний університет природокористування, м. Дубляни

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотація. Сільське господарство є не лише стратегічною галуззю економіки, яка забезпечує продовольчу безпеку країни, але й комплексом, який потребує постійного розвитку та модернізації. Ефективне функціонування сільськогосподарських підприємств значною мірою залежить від їх фінансового потенціалу, який формується під впливом низки чинників, включно з державним регулюванням. Метою статті є оцінка впливу державної фінансової політики на розвиток фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Основними цілями статті є аналіз інструментів державної фінансової політики, що впливають на можливості залучення кредитних ресурсів, а також особливостей їх реалізації за сучасних умов. Розкрито сутність фінансового потенціалу, обґрунтовано необхідність державного регулювання формування фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Наголошується на тому, що державна фінансова політика відіграє важливу роль у забезпеченні збалансованості фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, що обумовлено потребою у зовнішньому управлінні їх фінансовим потенціалом за принципом ефективного державного регулювання. Виокремлено складові державної підтримки аграрного сектору економіки України, які спрямовані на підтримку сільського господарства та розвиток сільських територій. Досліджено інструменти та механізми фінансової політики як складової державного регулювання, проаналізовано їх практичне застосування, зокрема з питань залучення кредитних та лізингових ресурсів, здешевлення їх вартості. Визначено пріоритетні напрями вдосконалення державної політики щодо формування фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. В ході дослідження обґрунтовано необхідність стимулювання кредитування сільськогосподарських підприємств за допомогою пільгових кредитних програм та гарантій, що дозволить підвищити доступність кредитних ресурсів для аграрних підприємств та сприяє їхньому розвитку. Удосконалення державної політики у цій сфері має базуватися на таких засадах, як: системність, комплексність, цілеспрямованість, стимулювання інноваційної та інвестиційної діяльності, забезпечення рівних умов для розвитку всіх форм господарювання.

Ключові слова: державне регулювання, фінансова політика, фінансовий потенціал, сільськогосподарські підприємства, фінансові інструменти, кредитні ресурси, лізинг, інвестиційна активність.

Yavna I. V.,

yavna.iryuna@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7295-1989,

Postgraduate, Lviv National Environmental University, Dublyany

Kovaliv V.M.,

volodymyrkovaliv@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2915-9990,

Ph.D., Associate Professor, Dean of the Faculty of Management, Economics and Law, Lviv National Environmental University, Dublyany

STATE REGULATION OF THE PROCESSES OF FORMING THE FINANCIAL POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Abstract. Agriculture is not only a strategic sector of the economy that ensures the country's food security but also a complex that requires constant development and modernization. The effective functioning of agricultural enterprises largely depends on their financial potential, which is formed under the influence of a number of factors, including state

regulation. The purpose of the article is to assess the impact of state financial policy on the development of the financial potential of agricultural enterprises. The main goals of the article are the analysis of state financial policy instruments that affect the possibilities of attracting credit resources, as well as the features of their implementation under modern conditions. The essence of the financial potential is revealed, the need for state regulation of the formation of the financial potential of agricultural enterprises is substantiated. It is emphasized that the state financial policy plays an important role in ensuring the balance of the financial potential of agricultural enterprises, which is due to the need for external management of their financial potential based on the principle of effective state regulation. The components of state support for the agricultural sector of the economy of Ukraine, which are aimed at supporting agriculture and the development of rural areas, are singled out. The tools and mechanisms of financial policy as a component of state regulation have been studied, their practical application has been analyzed, in particular, in matters of attracting credit and leasing resources, reducing their cost. The priority directions for improving the state policy regarding the formation of the financial potential of agricultural enterprises have been determined. In the course of the study, the need to promote crediting of agricultural enterprises with the help of preferential credit programs and guarantees is substantiated, which will increase the availability of credit resources for agricultural enterprises and contribute to their development. Improvement of state policy in this area should be based on such principles as: systematic, comprehensive, targeted, stimulation of innovative and investment activity, ensuring equal conditions for the development of all forms of management.

Keywords: state regulation, financial policy, financial potential, agricultural enterprises, financial instruments, credit resources, leasing, investment activity.

JEL Classification: E62, Q14, Q18

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-78-15>

Постановка проблеми. Сільське господарство є ключовою галуззю для економіки України. Воно відіграє важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки країни, створює значну частину валового внутрішнього продукту та забезпечує робочими місцями сільське населення. Крім того, сільське господарство є важливим джерелом експортних доходів для України. Однією з важливих складових успішного функціонування сільськогосподарських підприємств є достатній для забезпечення безперервної господарської діяльності, реалізації стратегічних цілей фінансовий потенціал. Важливими складовими фінансового потенціалу є: належне управління фінансами, здатність до розрахунку та прогнозування фінансових результатів, а також доступ до фінансових ресурсів, зокрема кредитних, інвестицій та державної підтримки. Посилення фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств сприяє їхньому стабільному розвитку, підвищенню конкурентоспроможності та гарантуванню продовольчої безпеки країни. Тому важливим завданням для держави є створення сприятливих умов для розвитку сільського господарства, зокрема забезпечення доступності фінансових ресурсів та розвиток фінансового ринку для аграрного сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових працях дискусії щодо фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств як сукупності їх фінансових ресурсів, а також можливості щодо їх використання та нарощування, часто ведуться з урахуванням різноманітних аспектів та особливостей, що впливають на його формування. Забезпечення фінансової стабільності пов'язане з потенціалом підприємств щодо зміцнення та розширення виробничих, ресурсних і фінансових можливостей [1, с. 180-181]. Науковці Верзун А.,

Агре О., Войнич Л. визначили, що фінансовий потенціал аграрних підприємств є ключовим фактором успішного розвитку підприємств в умовах динамічного та конкурентного ринку, котрий визначає здатність підприємств до ефективного використання фінансових ресурсів для досягнення стратегічних цілей, забезпечення стійкого зростання та підвищення конкурентоспроможності [3, с. 121-122].

Артус М. М., Хижа Н. М. зазначають, що бюджетний механізм – це складна економічна форма цілеспрямованої взаємодії його елементів для забезпечення мобілізації фінансових ресурсів держави та їх використання відповідно до бюджетної політики держави [2, с. 34-39].

В контексті нашого дослідження саме бюджетну підтримку сільськогосподарських підприємств можна віднести до найважливіших інструментів державного регулювання формування їх фінансових ресурсів.

Тулай О. І., розглядаючи необхідність державного фінансування сільськогосподарських підприємств, визначає такі проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва: відсутність стабільного фінансування, що пов'язано з сезонним характером діяльності; неспроможність суб'єктів господарювання протидіяти фінансовим ризикам; відсутність фінансових ресурсів для розширеного відтворення; недоступність кредитних ресурсів у зв'язку з високими відсотковими ставками й відсутністю застави; недостатньо ефективна державна підтримка; низький рівень інвестиційної діяльності [10, с. 182].

Важливого значення набуває активізація фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Задля стабілізації, розвитку й прибутковості діяльності агропромислових підприємств потрібна

зважає на державну фінансову політику, що ґрунтується на побудові чіткої фінансової стратегії та комплексу необхідних дій [4, с. 64].

Саме фінансова політика, на думку Гудзь О. Є., здійснює цілеспрямований управлінський вплив на фінансові ресурси з метою досягнення фінансового добробуту підприємств і нарощування рівня їх фінансового потенціалу для розвитку й відновлення виробництва на його інноваційній основі. Головним завданням управління фінансовим потенціалом підприємства вважається оптимізація фінансових потоків з метою збільшення позитивного фінансового результату [8, с. 73].

Дослідження питань використання важелів фінансової політики для розвитку фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств має епізодичний характер. Тому досить актуальною як у теоретичному, так і в практичному аспекті залишається проблема формування фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств, зокрема залучення кредитних ресурсів, в контексті державної фінансової політики. Це вимагає подальших наукових досліджень у цьому напрямку.

Постановка завдання. Метою статті є оцінка впливу державної фінансової політики на розвиток фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Основними цілями статті є аналіз інструментів державної фінансової політики, що впливають на можливості залучення кредитних ресурсів, а також особливостей їх реалізації за сучасних умов.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий потенціал сільськогосподарського підприємства – це сукупність фінансових можливостей, які має підприємство для забезпечення своєї діяльності та розвитку. Він охоплює різноманітні ресурси, які можуть бути використані для забезпечення фінансової стійкості та здатності до конкурентоспроможності підприємства. До складу фінансового потенціалу входять такі компоненти, як фінансові ресурси, кредитоспроможність, рівень ліквідності, управлінська ефективність та інші, які впливають на фінансове становище підприємства. Розуміння фінансового потенціалу дозволяє управлінням ухвалювати обґрунтовані рішення щодо фінансового управління та стратегії розвитку підприємства.

Фінансовий потенціал є ключовим фактором успішного ведення фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства, зокрема сільськогосподарського. Він формується завдяки власним ресурсам, а також використовуючи залучені кошти. Однак сільськогосподарські підприємства часто стикаються з низкою проблем, пов'язаних з недостатньою фінансовою стійкістю, що обмежує їх можливості у залученні додаткових ресурсів.

Низька рентабельність та прибутковість сільськогосподарської діяльності обумовлюють обмежені можливості підприємств у формуванні власних

фінансових ресурсів. Високі фінансові ризики, пов'язані з сільськогосподарським виробництвом, не заохочують фінансові установи та інвесторів до співпраці з сільськогосподарськими підприємствами, що призводить до низького рівня кредитної та інвестиційної привабливості останніх.

З метою вирішення зазначених проблем держава здійснює регулювальний вплив, зокрема використовуючи різноманітні фінансові інструменти. Фінансова підтримка сільськогосподарських підприємств є важливою складовою державного регулювання розвитку аграрного виробництва. За умови ефективного використання коштів вона може сприяти підвищенню рентабельності сільськогосподарського виробництва, стимулюванню інвестицій в аграрний сектор та підвищенню конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції.

Різноманітність і специфічність розвитку агропромислових підприємств засвідчує, що фінансова політика, яка активно функціонує, – це перспективний шлях до забезпечення та збалансування їх фінансової стійкості. Варто зазначити, що механізм формування фінансової політики сприяння розвитку агропромисловим підприємствам потребує постійного уточнення, а також удосконалення, оскільки трансформаційні процеси в аграрному секторі України супроводжуються динамікою змін та механізмів їх реалізації. Передусім це стосується механізмів забезпечення фінансовими ресурсами агропромислових підприємств (кредитний, бюджетний, податковий, інвестиційний, механізм ціноутворення тощо) [5, с. 47].

Державна підтримка аграрного сектору економіки України має декілька складових, які спрямовані на підтримку сільського господарства та розвиток сільських територій (рис. 1).

Управління агропромислового розвитку Львівської обласної військової (державної) адміністрації (далі – ДАПР ЛОВ(Д)А) реалізовує в межах затверджених нормативних актів Комплексну програму підтримки та розвитку сільського господарства у Львівській області. Ця Комплексна програма затверджується на п'ятирічний термін. Аналізуючи джерела фінансування Комплексної програми 2016–2020 рр. та 2021–2025 рр., спостерігаємо певні відмінності щодо їх формування.

Протягом 2016–2020 рр. у структурі фінансових ресурсів, залучених в процесі реалізації Комплексної програми розвитку сільського господарства, частка коштів державного бюджету становила 85,9%, а частка коштів обласного бюджету Львівської області – 14,1% відповідно. Таке співвідношення в користь коштів державного бюджету продиктовано значно більшими його фінансовими можливостями та переліком програм фінансування (рис. 2).

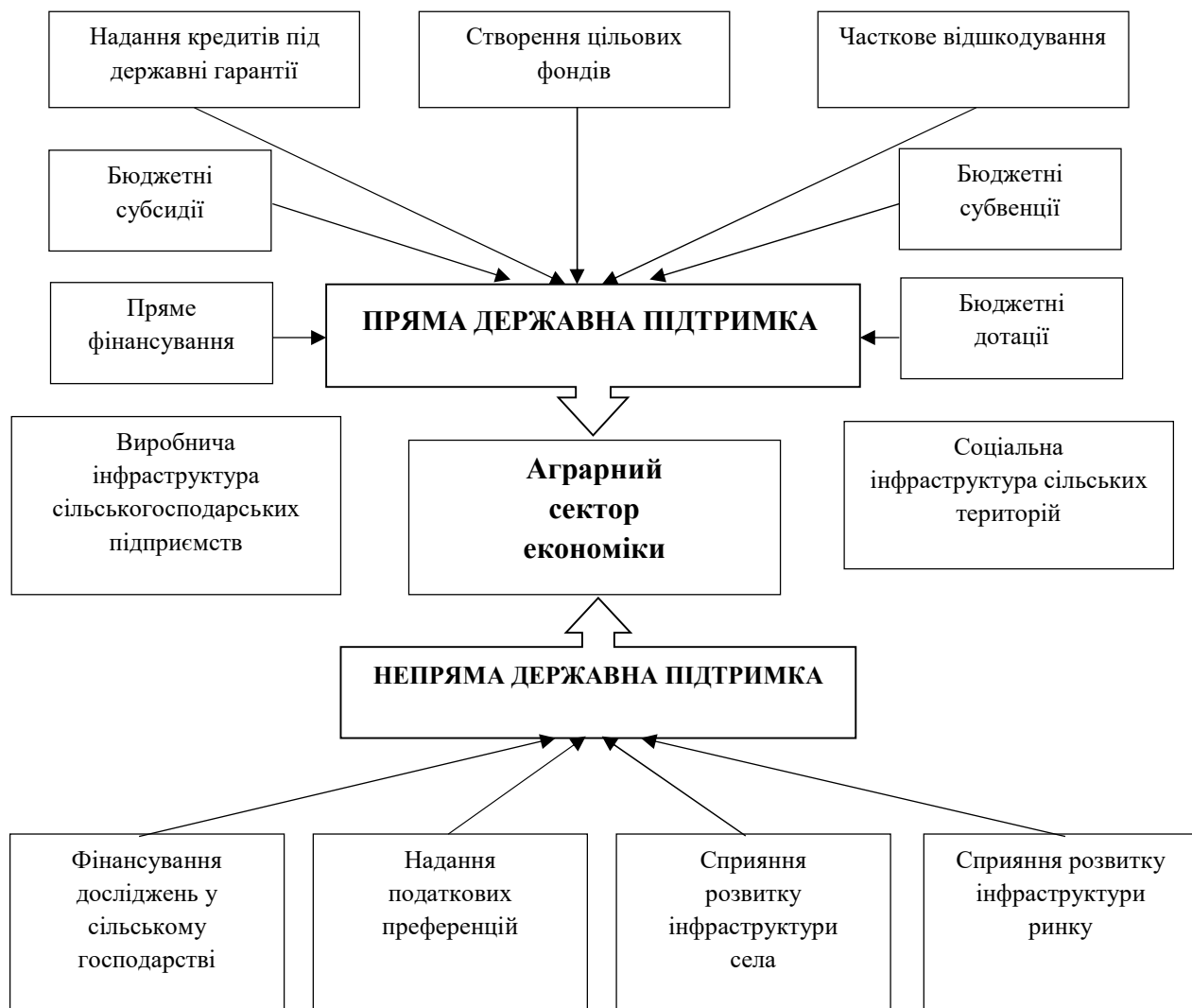

Рис. 1. Складові та взаємозв'язок державної підтримки сільськогосподарських підприємств [7, с. 60]

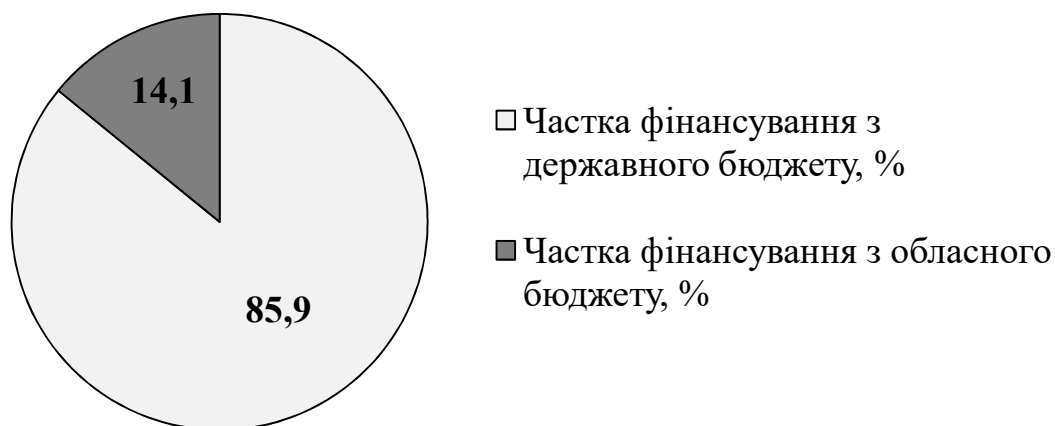

Рис. 2. Структура залучення додаткових фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами Львівської області з бюджетів різних рівнів у 2016 – 2020 рр., %

Джерело: складено на основі [6].

Структуру джерел фінансування Комплексної програми 2021–2025 рр. було скореговано внаслідок зміни розпорядників бюджетних коштів у 2023 р. До 2023 р. розпорядником коштів за програмою фінансової підтримки шляхом компенсації відсотків за кредитами та відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу був ДАПР ЛОВ(Д)А. З 2023 р. здешевлення вартості кредитних ресурсів відбувається в мажах Державної програми “Доступні кредити 5-7-9%”. Програму реалізує Фонд розвитку підприємництва (ФРП), єдиним учасником якого є Уряд України в особі Міністерства фінансів України, що координує усі аспекти діяльності Фонду [6].

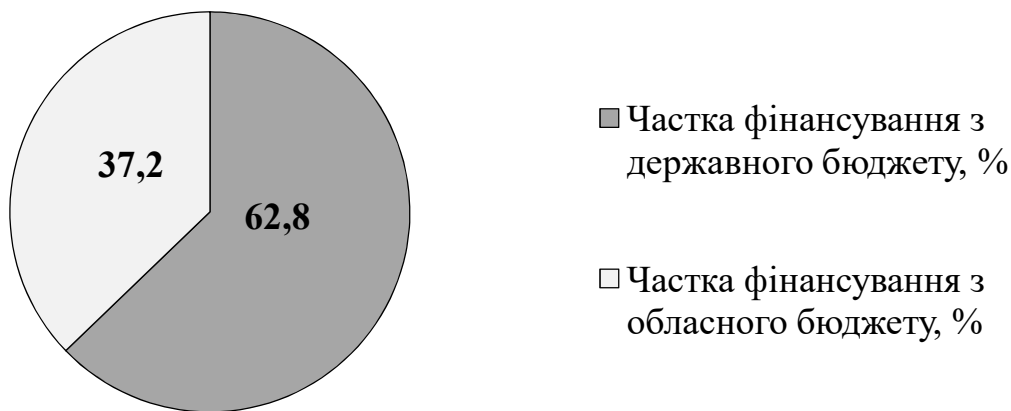
У 2023 р. ДАПР ЛОВ(Д)А реалізовував фінансову підтримку шляхом компенсації відсотків (комісії) за супроводження договорів лише фінансового лізингу.

У структурі джерел фінансування Комплексної програми підтримки та розвитку сільського господарства Львівської області на 2021–2025 рр. частка коштів державного бюджету скоротилась та становила протягом 2021–2023 рр. в середньому 62,8%, а частка обласного бюджету Львівської області зросла до 37,2% відповідно (рис. 3).

Кредитні ресурси відіграють важливу роль у забезпеченні ефективності формування та викорис-

тання фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств. Залучення сільськогосподарськими підприємствами кредитних ресурсів покликане покрити тимчасові касові розриви. Використовуючи кредитні ресурси, покриваються поточні зобов'язання, забезпечується безперервність виробництва та дотримання технологічного процесу.

Протягом періоду реалізації Комплексної програми, затвердженої на 2016–2020 рр., для потреб здешевлення вартості кредитних ресурсів з державного бюджету було залучено загалом 71,3 млн грн (табл. 1). Визначальним є факт, що більш ніж 55% від цієї суми було виділено у 2020 р. Реалізація цієї програми забезпечила позитивну динаміку залучення кредитних ресурсів сільськогосподарськими товаровиробниками Львівської області. Протягом 2016–2020 рр. 207 сільськогосподарських товаровиробників скористались цією програмою для здешевлення вартості кредитних ресурсів, з яких у 2020 р. – 110 суб'єктів господарювання. Доцільно зазначити, що у 2020 р. кількість підприємств, які залучили фінансові ресурси для здешевлення вартості кредитів, зросла проти 2016 р. майже у 8,5 раза.

Рис. 3. Структура залучення додаткових фінансових ресурсів сільськогосподарськими підприємствами Львівської області з бюджетів різних рівнів у 2021–2023 рр., %

Джерело: складено на основі [6].

Результати реалізації програми компенсації відсотків за залученими кредитами та відсотків за комісією супроводження договорів фінансового лізингу

Напрями фінансової підтримки	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Разом	Відхилення, +, - 2020 р. до 2016 р.
Державний бюджет							
Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів	8,4	6,8	6,3	9,9	39,9	71,3	31,5
Кількість підприємств, од.	13	20	23	41	110	207	97
Сума залучених кредитів, млн грн	334,1	241,5	98,7	173,8	765,5	1613,6	431,4
зокрема на капітальні видатки	-	-	14,3	29,9	317,5	361,7	317,5
Обласний бюджет							
Фінансова підтримка шляхом компенсації відсотків за кредитами та відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу, млн грн	1,9	1,8	5,4	3,5	3,3	15,9	1,4
Кількість підприємств, од.	21	28	55	52	26	182	5
Сума залучених кредитів, млн грн	22	31,2	78,6	68,4	34	234,2	12
зокрема на капітальні видатки	4,1	12,7	31,5	18,5	7	73,8	2,9

Джерело: складено на основі [6].

Протягом зазначеного періоду це дозволило залучити 1613,6 млн грн кредитних ресурсів, зокрема 361,7 млн грн – на капітальні видатки.

З обласного бюджету Львівської області у 2016–2020 рр. на фінансову підтримку шляхом компенсації відсотків за кредитами та відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу було спрямовано майже 16 млн грн. 182 сільськогосподарські підприємства залучили загалом 234,2 млн грн кредитних ресурсів, що позитивно позначилось на їх фінансовому потенціалі. Близько третини суми залучених кредитних ресурсів було спрямовано на фінансування капітальних видатків.

Протягом 2016–2020 рр. сумарно з державного та обласного бюджету Львівської області на часткову компенсацію відсотків за залученими кредитами та відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу було спрямовано 87,2 млн грн. Загальна сума кредитних та лізингових ресурсів, за якими здешевлено їх вартість, становить 1847,8 млн грн.

Фінансування завдань та заходів Комплексної програми 2021–2025 рр. із залучення кредитних ресурсів корегується внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну. Аналізуючи порядок державної підтримки залучення та здешевлення сільськогосподарським підприємствам вартості кредитних ресурсів у 2022–2023 рр., необхідно

зазначити, що у 2023 р. з обласного бюджету Львівської області здійснювалась фінансова підтримка витрат, пов'язаних лише з проведенням лізингових операцій.

У 2022 р. на реалізацію програми фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств шляхом компенсації відсотків за кредитами та відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу з обласного бюджету Львівської області було виділено 4,1 млн грн. Скористались перевагами цієї програми 38 суб'єктів господарювання, що дозволило здешевити кредитних та лізингових коштів на суму 101,4 млн грн (табл. 2).

За кредитні та лізингові кошти придбано у 2022 р. 34 одиниці сільськогосподарської техніки, зокрема: 14 тракторів, 4 комбайни, 3 навантажувачі, 3 обприскувачі, 2 культиватори, 2 сівалки, кормозмішувач, розкидач, зернопакувальну машину та іншу техніку; обладнання, запчастини, насіння, міндобрива, ЗЗР, ПММ та проведено реконструкцію зернового складу.

У 2023 р. фінансову підтримку шляхом компенсації відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу отримали 18 суб'єктів господарювання на загальну суму 2,2 млн грн. В такий спосіб здешевлено було 45,5 млн грн лізингових коштів. Це дозволило придбати 15 тракторів, 3 сівалки, 4 комбайни тощо [6].

Таблиця 2

Результати реалізації програми компенсації відсотків за залученими кредитами та відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу

Напрями фінансової підтримки	Значення
2022 р.	
Фінансова підтримка шляхом компенсації відсотків за кредитами та відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу, млн грн	4,1
Кількість підприємств, од.	38
Здешевлено кредитів та лізингових коштів, млн грн	101,4
2023 р.	
Фінансова підтримка шляхом компенсації відсотків (комісії) за супроводження договорів фінансового лізингу, млн грн	2,2
Кількість підприємств, од.	18
Здешевлено лізингових коштів, млн грн	45,5

Джерело: складено на основі [6].

Бюджетна підтримка залучення сільськогосподарськими підприємствами кредитних ресурсів передбачає також реалізацію завдань, фінансування яких здійснюється на поворотній основі.

У 2022 р. право на фінансову підтримку на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів отримали 30 суб'єктів господарювання на загальну суму 10 млн грн (табл. 3). Протягом року на кредитні кошти придбано 135,7 т насінневого матеріалу, 196,6 т мінеральних добрив, 3,9 тис. л дизельного палива, 482,5 л засобів захисту рослин, 4 гол. ВРС, трактор та прес-підбирач. У 2022 р. до бюджету розвитку було повернуто 7,9 млн грн раніше наданих кредитів.

У 2023 р. у вигляді пільгових кредитів на зворотній основі на реалізацію бізнес-планів було спрямовано з обласного бюджету Львівської області 18,1 млн грн, з яких 10 млн грн витрачено на фінансування бізнес-планів із створення (придбання) об'єктів зберігання, замороження, ліній переробки передпродажної підготовки сільськогосподарської продукції. 19 суб'єктів підприємництва скористались правом та залучили кредитні кошти на

зворотній основі на поточні витрати для забезпечення комплексу польових робіт. Протягом 2023 р. повернуто до бюджету раніше виданих пільгових кредитних коштів на загальну суму 7,5 млн грн.

10 млн грн кредитних коштів спрямовано на реалізацію 6 бізнес-планів зі створення об'єктів виробництва з доданою вартістю, зокрема: цеху з переробки картоплі, цеху з виробництва гранульованого корму для річкової риби, цеху з переробки сої, 3 об'єктів для сушіння, зберігання зернових та технічних культур.

Як показують результати проведеного дослідження, використання бюджетних ресурсів є вагомим чинником впливу на оптимізацію процесів формування фінансового потенціалу сільськогосподарських товаровиробників. Інструменти, які використовуються державою для стимулювання залучення кредитних ресурсів у галузь, відображаються у зростанні інвестиційної активності, підвищенні ефективності господарської діяльності та конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції.

Таблиця 3

Результати реалізації програми фінансової підтримки на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів

Напрями фінансової підтримки	Значення
2022 р.	
Фінансова підтримка на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів, млн грн	10,0
Кількість підприємств, од.	30
2023 р.	
Фінансова підтримка на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів на реалізацію бізнес-планів, млн грн	8,1
Кількість підприємств, од.	19
Фінансова підтримка на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів на реалізацію бізнес-планів зі створення (придбання) об'єктів зберігання, замороження, ліній переробки передпродажної підготовки сільськогосподарської продукції, млн грн	10,0
Кількість реалізованих бізнес-планів, од.	6

Джерело: складено на основі [6].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Аналіз сучасного стану державного регулювання процесів формування кредитних ресурсів сільськогосподарських підприємств свідчить про необхідність комплексного підходу до цієї проблеми. Державна підтримка є важливим фактором у забезпеченні фінансової стабільності та розвитку аграрного сектору економіки. Одним із напрямків державного впливу є стимулювання кредитування сільськогосподарських підприємств за допомогою пільгових кредитних програм та гарантій. Це дозволяє підвищити доступність кредитних ресурсів для аграрних підприємств та сприяє їхньому розвитку.

Однак необхідно враховувати, що ефективне державне регулювання кредитування сільськогосподарських підприємств вимагає постійного аналізу та вдосконалення законодавства, а також забезпечення прозорості й відкритості у взаємодії між державними органами, банками та аграрними підприємствами.

Отже, державне регулювання процесів формування кредитних ресурсів сільськогосподарських підприємств має важливе значення для забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки та потребує системного підходу й узгодженості з іншими напрямками економічної політики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Агрес О., Верзун А. Управління фінансовим потенціалом підприємства. *Український журнал прикладної економіки і технологій*. 2023. Т. 8. № 4. С. 179-183. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-4-28>.
2. Артус М. М., Хижа Н. М. Бюджетна система України : навч. посіб. Вид-во Європ. ун-ту, 2007. 220 с.
3. Верзун А., Агрес О., Войнич Л. Управління фінансовим потенціалом аграрних підприємств: реалії сьогодення. *Аграрна економіка*. 2024. Т. 17. № 1. С. 121-128.
4. Виклюк М. І. Фінансовий потенціал агропромислових підприємств у контексті реалізації державної фінансової політики. *Економіка і управління*. 2018. № 2. С. 41-48.
5. Виклюк М. Фінансовий потенціал агропромислових підприємств у контексті реалізації державної фінансової політики. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 44 (2). С. 64-70.
6. Виконання Комплексної програми підтримки та розвитку сільського господарства у Львівській області. URL: <https://loda.gov.ua/useful-info/52122?authorId=17057>.
7. Вишнеvsька О. М., Костирко А. Г. Фінансовий потенціал сільськогосподарських підприємств: теоретичні і практичні аспекти : монографія. Миколаїв : ФОП Швец В. М., 2017. 268 с.
8. Гудзь О. Є. Діагностика та управління фінансовим потенціалом підприємства. *Облік і фінанси*. 2015. № 1 (67). С. 71-76.

9. Мінфін: За час дії воєнного стану в межах Державної програми “Доступні кредити 5-7-9%” видано 42116 пільгових кредитів на близько 167 млрд грн. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-za-chas-dii-voiennoho-stanu-v-mezhakh-derzhavnoi-prohramy-dostupni-kredyty-5-7-9-vydano-42-116-pilhovyykh-kredytiv-na-blyzko-167-mlrd-hrn>.

10. Тулай О. І. Парадигма фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2018. Т. 3. № 4. С. 175-184.

REFERENCES

1. Ahres O. and Verzun A. (2023), Upravlinnia finansovym potentsialom pidpryiemstva, *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky i tekhnolohii*, t. 8, No 4, s. 179-183, available at: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-4-28>.
2. Artus, M. M. and Khyzha, N. M. (2007), Biudzhetna systema Ukrainy: navch. posib., vyd-vo Yevrop. un-tu, 220 s.
3. Verzun A., Ahres O. and Voynycha L. (2024), Upravlinnia finansovym potentsialom ahrarnykh pidpryiemstv: realii sohodennia, *Ahrarna ekonomika*, t. 17, No 1, s. 121-128.
4. Vykliuk, M. I. (2018), Finansovyi potentsial ahropromyslovykh pidpryiemstv u konteksti realizatsii derzhavnoi finansovoi polityky, *Ekonomika i upravlinnia*, No 2, s. 41-48.
5. Vykliuk M. (2017), Finansovyi potentsial ahropromyslovykh pidpryiemstv u konteksti realizatsii derzhavnoi finansovoi polityky, *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu, Ekonomichni nauky*, vyp. 44 (2), s. 64-70.
6. Vykonannia Kompleksnoi prohramy pidtrymky ta rozvytku silskoho hospodarstva u Lvivskii oblasti, available at: <https://loda.gov.ua/useful-info/52122?authorId=17057>.
7. Vyshnevskaya, O. M. and Kostyrko, A. H. (2017), Finansovyi potentsial silskohospodarskykh pidpryiemstv: teoretychni i praktychni aspekty : monohrafiia, Mykolaiv : FOP Shvets V. M., 268 s.
8. Hudz, O. Ye. (2015), Diahnostyka ta upravlinnia finansovym potentsialom pidpryiemstva, *Oblik i finansy*, No 1 (67), s. 71-76.
9. Minfin: Za chas dii voiennoho stanu v mezhakh Derzhavnoi prohramy “Dostupni kredyty 5-7-9%” vydano 42116 pilhovyykh kredytiv na blyzko 167 mlrd hrn, available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-za-chas-dii-voiennoho-stanu-v-mezhakh-derzhavnoi-prohramy-dostupni-kredyty-5-7-9-vydano-42-116-pilhovyykh-kredytiv-na-blyzko-167-mlrd-hrn>.
10. Tulai, O. I. (2018), Paradyhma finansovoho zabezpechennia silskohospodarskykh pidpryiemstv, *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, t. 3, No 4, s. 175-184.

Стаття надійшла до редакції 02 червня 2024 року